

Asia: VN/3781/2024

Kuulemiskierros selontekoluonnoksesta aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä

1. Aluekehittämisen tavoitteet

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat aluekehittämisen määritelmään ja tavoitteisiin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Aluekehittämisen vuorovaikutteinen luonne tulee tunnistaa ja nähdä yhteistyö valtion sekä alueiden välillä vastavuoroisena. Maakuntien liittojen rooli aluekehittämisen tavoitteiden määrittelyssä ja toteuttamisessa on keskeinen ja sitä tulee tukea. Maakuntien liitot ovat alueen asiantuntijoita ja yhteistyön koordinoijia, joita johtavat demokraattisesti valitut päättäjät

2. Viranomaiset ja niiden roolit sekä aluekehittämisen muut toimijat

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat viranomaisten rooleihin liittyen relevantteja?

Kaupungeilla on merkittävimmät julkisen sektorin resurssit aluekehittämisen edistämisessä. Kaupunkien elinvoimatyö ja muu osaaminen tulisi entistäkin paremmin kytkeä osaksi aluekehittämistä.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Yleiset kirjaukset elinvoimakeskusten vastuista aluekehityksestä esitetään poistettavaksi, jotta vastuujako aluetasolla olisi selkeä.

ALKE-keskustelut pitäisi nähdä välineenä vahvistaa valtioneuvoston ja maakuntien välisen yhteistyön tavoitteellisuutta, konkretisointia ja resurssointia. Tämä voi toteutua vain maakuntakohtaisissa ALKE-keskusteluissa, joihin pyrkiminen pitäisi selkeästi kirjata tavoitteeksi selontekoon.

3. Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat ohjelmatyöhön ja yhteistyömenettelyihin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Maakunnittaiset ALKE-keskustelut tulee vakiinnuttaa säännöllisesti (vähintään joka toinen vuosi) toistuvaksi toimintamuodoksi. Kaikkien halukkaiden maakunnan liitojen tulee voida toimia välittävänä toimieliminä. Kustannusten lisäksi tulee huomioida palvelukyky sekä läsnäolo alueilla ja paikallistuntemus.

4. Tukimenettelyt, tukikelpoisuus ja kustannusmallit

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat tukimenettelyihin, tukikelpoisuuteen ja kustannusmalleihin liittyen relevantteja?

Toimintavuosisikohtainen työajan budjetointimenettely on liian joustamaton, mikä johtaa muutoshakemusten lisääntymiseen. Työajan allokoinnissa hankkeen aikana tulee antaa harkintamahdollisuutta välittävälle toimielimelle.

- Sopimuksellisuuden avulla vahvistetaan alueiden ja keskushallinnon sitoutumista sopimuksessa linjattuihin yhteisiin tavoitteisiin.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

5. Lainsäädännön kokonaisuus

Onko selonteon tarkastelu aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön kokonaisuudesta tasapainoinen ja relevantti?

-

Puuttuuko kokonaisuudesta jokin näkökulma, joka tulisi lisätä?

-

6. Muut täydennystarpeet

Muut täydennystarpeet?

Selonteko ei käsittele riittävästi resurssien riittävyyttä ja tehokasta käyttöä aluekehittämisessä. Maakuntien liittojen resursointi ja tukimenettelyt tulisi olla selkeämmin määritelty. Kansallisesti tulisi olla käytettävissä aiemman AKKE-rahoituksen kaltaista aluepoliittista rahoitusta.

Resursseja ei tulisi ennalta hajauttaa erilaisiin toimintalinjoihin ja vuosikiintiöihin vaan tarjota maakunnille tilaisuutta osoittaa rahoitusta kunkin alueen itsensä painottamiin strategisiin kohteisiin ja investointeihin. Aluekehityslainsäädännön tulee olla joustavaa, jotta muutostilanteisiin on nopeasti reagoitavissa.

Vuodesta 1995 käytössä olleet aluepolitiikan ja EU:n tuen jakamisen kriteerit tulee uudistaa. Kaupunkiseudun osalta tavoitteena tulee olla, että sekä kansallisessa että EU:n rakennepolitiikassa tunnistetaan selkeästi yhtenä kriteerinä sijainti Venäjän rajalla. BKT:n sijasta työttömyysasteen kehityksen tulisi toimia aluekehitysrahoituksen keskeisenä kriteerinä. Samalla tulisi kuitenkin varmistaa erityistä elinvoimaa ja työllisyyttä edistävien hankkeiden tukikelpoisuus riippumatta niiden sijainnista.

Painopistettä tulee siirtää verkostoitumisesta ja hankeaikaisesta "seurustelusta" aitoihin, työllisyyttä edistäviin investointeihin ja toimiin, joilla luodaan houkutteleva investointiympäristö. Esimerkiksi Interreg-rahoitteisten hankkeiden kohdalla on valitettavan harvinaista, että hankerahoituksen päättymisen jälkeen toiminta jatkuisi ja tuottaisi konkreettisia, asukkaille tai yrityksille lisäarvoa tuottavia tuloksia. Hankehallinnoinnin ei tulisi olla niin moniselkoista, että tarvitaan erilaisia välittäjäorganisaatioita hankebyrokratiasta selviytymiseksi.

Ma Ding
Lappeenrannan kaupunki

Väyrynen Johanna
Lappeenrannan kaupunki